

III. UNIA EUROPEJSKA

SPOTKANIE RADY EUROPEJSKIEJ W BRUKSELI

16-17 października 2003 r.

WNIOSKI PREZYDENCJI*

1. Rada Europejska zebrała się w Brukseli 16 i 17 października 2003 r. Spotkanie poprzedziło *exposé* przewodniczącego Parlamentu Europejskiego Pata Coxa. Następnie dyskutowano na temat głównych punktów porządku dziennego.

I. KONFERENCJA MIĘDZYRZĄDOWA (IGC)

2. Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła fakt, iż po sesji inauguracyjnej Konferencji Międzyrządowej w Rzymie 4 października jej prace są obecnie w toku. Rada jeszcze raz potwierdziła swoje poparcie dla stanowiska i harmonogramu przedłożonego przez Prezydencję zgodnie z wnioskami ze spotkania Rady Europejskiej w Salonikach. Rada Europejska wezwała ministrów do aktywnego kontynuowania dyskusji na poziomie politycznym. Uwzględniła zamiar przeprowadzenia przez Prezydencję konsultacji ze wszystkimi uczestnikami [konferencji], w związku z pracami nad ostateczną wersją projektu traktatu konstytucyjnego, na podstawie projektu otrzymanego od Konwentu oraz w kontekście dyskusji prowadzonych na forum Konferencji Międzyrządowej, w ramach przygotowań do następnego posiedzenia konferencji na poziomie szefów państw i rządów.

II. OŻYWIENIE GOSPODARKI EUROPEJSKIEJ

3. Po okresie niepewności w Europie pojawiają się pewne pozytywne oznaki. Poprawa stanu międzynarodowego otoczenia gospodarczego, niski poziom inflacji, ustabilizowane ceny ropy naftowej i lepsze warunki na rynkach finansowych są głównymi czynnikami ożywienia działalności gospodarczej, które ma się umocnić w 2004 r. Ponieważ sytuacja jest wciąż niepewna, potrzebne są dowody zaufania do możliwości gospodarczych Unii Europejskiej. Utrzymanie skutecznej polityki makroekonomicznej, przyspieszenie reform strukturalnych oraz wspieranie inwestycji w infrastrukturę i kapitał ludzki to główne priorytety. W tym kontekście polityka gospo-

* Tekst niniejszego dokumentu w języku angielskim można znaleźć pod adresem internetowym: <http://ue.eu.int/pressData/en/ec/77679.pdf>

darca powinna zapewnić trwały wzrost przyczyniający się do zwiększenia liczby miejsc pracy oraz wzrostu spójności gospodarczej i społecznej.

4. Cele spotkania Rady Europejskiej to bezpośrednie zwrócenie uwagi na sposoby pobudzenia wzrostu i odpowiednia organizacja pracy służąca podjęciu konkretnych decyzji na spotkaniu Rady Europejskiej 12 i 13 grudnia. Rada dąży również do podkreślenia znaczenia podjęcia dalszych szeroko zakrojonych działań na rzecz stworzenia zaplecza otoczenia gospodarczego i społecznego sprzyjającego trwałemu wzrostowi, w kontekście Strategii lizbońskiej.
5. Przyspieszenie budowy europejskich sieci transportowych, energetycznych i telekomunikacyjnych oraz zwiększenie inwestycji w kapitał ludzki to podstawa wzrostu gospodarczego. Dzięki temu możliwa będzie skuteczna integracja rozszerzonej Europy, a także znaczne zwiększenie produktywności.
6. Rada Europejska popiera główne punkty proponowanej Inicjatywy na rzecz wzrostu, jak również sprawozdanie okresowe przedstawione przez Radę ECOFIN. Wzywa zaangażowanych uczestników do wspierania tej inicjatywy zgodnie z poniższymi zaleceniami. Inicjatywa ta będzie spójna z Paktem na rzecz stabilności i wzrostu oraz obecnymi ramami finansowymi. Będzie też pozostawać w zgodzie z zobowiązaniami zawartymi w ogólnych wytycznych polityki gospodarczej.
7. Działanie priorytetowe w ramach Inicjatywy na rzecz wzrostu będzie realizowane w kontekście lizbońskiej agendy reform strukturalnych, z uwzględnieniem większej elastyczności rynku towarów, kapitału i pracy oraz trwałych wysiłków mających na celu wprowadzenie w życie zaleceń z poprzedniego posiedzenia Rady Europejskiej, obradującej podczas sesji wiosennej, a dotyczących tych dziedzin, które umożliwią zwiększenie potencjału długotrwałego wzrostu w Unii. Zwiększenie konkurencyjności będzie odgrywać podstawową rolę, przy jednoczesnym zwróceniu uwagi na sprawy środowiska naturalnego i wymiar społeczny.

A. INICJATYWA NA RZECZ WZROSTU: ZWIĘKSZANIE INWESTYCJI NA REALIZACJĘ GŁÓWNYCH PROJEKTÓW

Łączenie państw członkowskich: projekty TEN

8. Budowa nowej wydajnej infrastruktury transportowej, umożliwiającej łatwe i lepsze połączenia między wszystkimi państwami członkowskimi, przyniesie dwojakie korzyści: bezpośrednio przyczyni się do zwiększenia dynamiki wzrostu oraz umożliwi wzrost dzięki maksymalnemu zwiększeniu korzyści płynących z rozwoju rynku wewnętrznego. Szczególną uwagę należy zwrócić na nową propozycję dotyczącą priorytetowych projektów w zakresie trans-

portu – TEN, uzupełnioną o propozycje mające na celu zwiększenie wielkości i wydajności inwestycji w ramach tych projektów, oraz na inne propozycje analizowane przez Radę Transportu, Telekomunikacji i Energetyki. W tym celu zostanie dokładniej zbadana możliwość większego współfinansowania z budżetu wspólnotowego, na przykład w szczególnych przypadkach dotyczących tras ponadgranicznych lub związanych z pokonywaniem barier spowodowanych ukształtowaniem terenu. Państwa członkowskie proszone są o szybkie podjęcie działań, zwłaszcza umożliwiających likwidację przeszkód technicznych, prawnych i administracyjnych podczas realizacji ponadgranicznych odcinków projektów TEN. Działaniom w zakresie infrastruktury musi towarzyszyć nowoczesna polityka transportowa, uwzględniająca przede wszystkim aspekty bezpieczeństwa i trwałości.

Zagwarantowanie dostaw energii elektrycznej i sprawności działania sieci telekomunikacyjnych

9. Utworzenie w rozszerzonej Europie zintegrowanego rynku energii elektrycznej i gazu zwiększy bezpieczeństwo dostaw i konkurencyjność, przyczyniając się do zwiększenia tempa wzrostu. Działanie to powinno obejmować stworzenie sieci energetycznych przynajmniej w zakresie określonym w Barcelonie; priorytetowe projekty realizowane w ramach Transeuropejskich Sieci Energetycznych będą miały tu istotny udział. Rozwój infrastruktury energetycznej zapewni również pełne zaangażowanie nowych sąsiadów UE oraz krajów partnerskich na rynku europejskim. Biorąc pod uwagę dużą zależność UE od importu energii elektrycznej oraz znaczenie krajów sąsiednich, zwłaszcza regionu Morza Śródziemnego, północnej Europy i Europy Wschodniej jako dostawców lub krajów tranzytowych, przedmiotem dyskusji – między innymi w związku z Euro-Śródziemnomorską Konferencją Ministerialną w sprawie energetyki, która odbędzie się w grudniu w Rzymie – trzeba zapewnić sposoby i drogi promowania nowych sieci energetycznych w tych krajach.
10. Rozwój sieci telekomunikacyjnych ma również ważne znaczenie dla pobudzania wzrostu w rozszerzonej Europie. Dostępność i promowanie powszechnego korzystania ze stałych łączy oraz sprawnie działające sieci są niezbędne w gospodarce opartej na wiedzy, w której przekazywanie informacji odgrywa zasadniczą rolę w zwiększaniu konkurencyjności.

Inwestowanie w kapitał ludzki: innowacje, badania i rozwój oraz umiejętności

11. Innowacje, badania i rozwój oraz umiejętności mają podstawowe znaczenie dla możliwości [osiągnięcia] wzrostu gospodarczego w Europie. Działania będą się koncentrować na inicjowaniu inwestycji i tworzeniu właściwych warunków regulacyjnych w takich dziedzinach, jak: infrastruktura badawcza, zaplecze naukowe, pro-

jekty z dziedziny innowacji technicznych oraz badań i rozwoju, technologie informatyczne i łączności, finansowanie infrastruktury edukacji i kształcenia, dzięki zwiększeniu inwestycji w edukację i lepszej integracji z polityką społeczną i polityką pracy. Swój udział powinny wnieść tu również różne instrumenty europejskie, a mianowicie europejskie platformy technologiczne, instrumenty EBI, fundusze strukturalne oraz działania przygotowawcze, takie jak proponowane działanie w zakresie badań nad bezpieczeństwem. Należy również dążyć do rozwiązania problemu produkcji prototypów w celach handlowych w sytuacji, gdy pojedyncze firmy mogą nie rekompensować sobie w pełni wydatków na badania i rozwój oraz innowacje, w związku z czym łączny poziom innowacji jest niższy niż powinien być. Szczególną uwagę należy poświęcić potrzebom małych i średnich przedsiębiorstw innowacyjnych, działających w regionach oddalonych od nowoczesnych technologii, oraz transferem technologii do regionów peryferyjnych.

Dalsze kroki: decyzje w sprawie kontynuacji

12. Aby możliwe były szybkie postępy w przeprowadzeniu ostatecznej oceny Inicjatywy oraz podjęcie konkretnych decyzji na grudniowym posiedzeniu, Rada Europejska, mając na względzie sprawozdanie Rady ECOFIN:
 - wzywa Komisję, Europejski Bank Inwestycyjny oraz odpowiednie organy Rady do stworzenia, bez uszczerbku dla priorytetów określonych w propozycji Komisji, „programu szybkiego startu”, zawierającego wykaz projektów w rozszerzonej Unii, oparty na przejrzystych kryteriach, wraz z oceną znaczenia tych projektów dla integracji rynku wewnętrznego w rozszerzonej Europie, możliwości ich realizacji pod względem gospodarczym i finansowym, a także wpływu na wzrost oraz efekt pobudzający kapitał prywatny;
 - wzywa Komisję i Europejski Bank Inwestycyjny do przedstawienia, w terminie umożliwiającym Komitetowi Ekonomiczno-Finansowemu staranne przygotowanie spotkania Rady ECOFIN 25 listopada, ostatecznych raportów związanych z Inicjatywą na rzecz wzrostu; sprawozdania te powinny w szczególności:
 - wyjaśniać, w jaki sposób można najskuteczniej zwiększyć zaangażowanie sektora prywatnego w finansowanie projektów, z uwzględnieniem wykorzystania instrumentu systematycznego finansowania EBI,
 - przedstawiać instrumenty mające na celu pobudzenie kapitału prywatnego, w szczególności poprzez wykorzystanie istniejących aktywów do emisji papierów wartościowych oraz zbadać, jakie aktywa mogłyby zostać wykorzystane w tym celu,
 - przyczynić się do lepszej koordynacji procedur związanych z finansowaniem przez: EBI, fundusze strukturalne, linię budżetową TEN oraz VI Program Ramowy,

- ustanowić system wszechstronnej oceny Inicjatywy po upływie pięciu lat. Wszystkie odpowiednie organy Rady będą uczestniczyć w tej ocenie. Komisja, w ramach raportu wiosennego, będzie każdego roku składać sprawozdanie Radzie Europejskiej.
13. Zachęca się również Radę do zakończenia prac nad wnioskami dotyczącymi likwidacji przeszkód technicznych, prawnych i administracyjnych dla TEN, w szczególności związanych z odcinkami ponadgranicznymi, partnerstwem publiczno-prywatnym, innowacjami oraz projektami w dziedzinie badań i rozwoju. Komisja wyjaśni również zasady Europejskiego Systemu Rachunkowości (ESA 95) w kwestii krajowego traktowania partnerstwa publiczno-prywatnego pod względem rachunkowym, w celu zapewnienia zwiększonej przejrzystości, w tym uwzględniania gwarancji rządowych w rachunkach narodowych oraz [właściwego] podejścia do operacji wykorzystywania aktywów do emisji papierów wartościowych.
 14. Rada Europejska wzywa państwa członkowskie do uzupełnienia Inicjatywy na rzecz wzrostu o krajowe programy wzrostu. Rada będzie koordynować Inicjatywę na rzecz wzrostu z tymi inicjatywami krajowymi i europejskimi w celu zapewnienia komplementarności i jak najlepszego wykorzystania zasobów, co zwiększy ogólny wpływ Inicjatywy, oraz przedstawi Radzie Europejskiej na jej wiosennym posiedzeniu sprawozdanie z działań podjętych w tym względzie.

B. TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH WZROSTOWI I ZATRUDNIENIU

Zwiększanie konkurencyjności gospodarki europejskiej

15. Zintegrowana strategia na rzecz europejskiej konkurencyjności obejmuje działania horyzontalne służące zapewnieniu w możliwie szerokim zakresie realizacji polityk, co przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw i branż. Podstawowe polityki w tym względzie to polityka rynku wewnętrznego, działania wspierające prowadzone przez przemysł, badania i działania na rzecz rozwoju technologii, w połączeniu z łagodzeniem obciążeń administracyjnych i regulacyjnych i zapewnieniem odpowiedniego wspomaganie [finansowego]. Rada Europejska podkreśla niezwykle ważną rolę Rady ds. Konkurencyjności w zapewnieniu stosowania tego zintegrowanego podejścia i przyczyniania się do stworzenia otoczenia sprzyjającego przedsiębiorstwom, skutecznego rynku wewnętrznego i zwiększeniu badań i innowacji. Rada Europejska wzywa Komisję do przedstawienia na grudniowym posiedzeniu sprawozdania zawierającego propozycje poprawy funkcjonowania przemysłu, w celu uniknięcia dezindustrializacji.

Rynek wewnętrzny

16. Rada Europejska wzywa Komisję do przedstawienia kolejnych propozycji koniecznych do rozbudowania rynku wewnętrznego i pełnego wykorzystania jego potencjału, stymulowania przedsiębiorczości oraz stworzenia rynku wewnętrznego usług, przy jednoczesnym zwróceniu należytej uwagi na zagwarantowanie dostaw i handel usługami w interesie ogólnym. W związku z tym za priorytetowe uważa ostateczne porozumienie w sprawie patentu europejskiego. Zachęca się państwa członkowskie do zwiększenia wysiłków na rzecz przeniesienia ustawodawstwa dotyczącego rynku wewnętrznego do przepisów prawa krajowego w odpowiednim czasie. Terminowe przeniesienie i skuteczne zastosowanie reguł wspólnotowych we wszystkich państwach członkowskich stworzy podstawy wzajemnego zaufania i pewności, na których musi się opierać rozszerzony rynek wewnętrzny.
17. W pełni zintegrowane i stabilne rynki finansowe będą odgrywać zasadniczą rolę w przeznaczaniu oszczędności na inwestycje produktywnie i pobudzaniu wzrostu gospodarczego. Rada Europejska jeszcze raz wzywa do szybkiego nadrobienia wszystkich zaległych działań ujętych w Planie działań w dziedzinie usług finansowych, w celu zakończenia jego realizacji zgodnie z harmonogramem. Obowiązujące w tej dziedzinie ustawodawstwo musi być zatem wdrażane z większym rozmachem. Rada Europejska oczekuje również szybkiego i efektywnego zakończenia prac nad dyrektywą w sprawie ofert przejęć, która ma zapewnić odpowiednie warunki działania w tej dziedzinie na poziomach europejskim i międzynarodowym, z uwzględnieniem kompromisowych wysiłków podejmowanych do chwili obecnej.

Polityka przemysłowa

18. Rada i Komisja muszą się zająć poszczególnymi sektorami przemysłowymi, zwłaszcza sektorem wytwórczym, w celu zwiększenia ich konkurencyjności, w związku z ich podstawowym znaczeniem dla wzrostu gospodarczego. Ustawodawstwo UE nie powinno ograniczać unijnej konkurencyjności w porównaniu z konkurencyjnością pozostałych wielkich regionów gospodarczych. W tym celu wzywa się Komisję do uwzględnienia skutków proponowanego ustawodawstwa dla przedsiębiorstw, poprzez przedstawienie wyczerpującej oceny wpływu. Najbliższy projekt dotyczący chemikaliów, który Rada ds. Konkurencyjności będzie analizowała we współpracy z innymi instytucjami Rady, to pierwszy przypadek zastosowania takiego podejścia, ze szczególnym uwzględnieniem skutków ustawodawstwa dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Badania i innowacje

19. Rozwój konkurencyjności gospodarki europejskiej zgodnie z Agendą Lizbońską wymaga większego zaangażowania sektorów pu-

blicznego i prywatnego w zainwestowanie 3 proc. PKB w badania, ze zwróceniem szczególnej uwagi na innowacje techniczne, w tym technologie ekologiczne, rozwój kapitału ludzkiego dzięki większym inwestycjom w edukację i badania, zgodnie z zaleceniami Rady z 22 września 2003 r. W związku z tym Rada Europejska wzywa do:

- aktywnego zaangażowania się państw członkowskich we współpracę z innymi państwami, dzielenia się doświadczeniami oraz przygotowanie wzajemnie spójnych środków służących pobudzeniu inwestycji publicznych i prywatnych na rzecz badań i innowacji;
- wzmocnienia koordynacji wsparcia finansowanego z funduszy publicznych i prywatnych oraz większego wykorzystania funduszy strukturalnych na projekty w zakresie badań i rozwoju, z uwzględnieniem roli tych funduszy we wspieraniu spójności i szczególnych potrzeb oraz możliwości różnych regionów, w tym państw przystępujących do Unii. Partnerstwo sektorów publicznego i prywatnego w dziedzinie badań jest podstawowym czynnikiem rozwoju nowych technologii, umożliwiającym europejskiemu przemysłowi wysokich technologii konkurowanie na poziomie światowym;
- szybkiego postępu we wdrażaniu planu działań e-Europa; wymaga to znacznych wysiłków w celu zapewnienia ogólnospółnotowego wdrożenia nowych ram regulacyjnych w dziedzinie łączności elektronicznej oraz przyspieszenia działań i inwestycji, zwłaszcza w sektorach e-rząd, e-zdrowie i e-nauka, a także rozwoju infrastruktury i rozbudowie stałych łączy.

Lepsze regulacje

20. Skuteczniejsze uregulowania na poziomach europejskim i krajowym są niezmiernie ważne. Instytucje muszą zapewnić szybkie wprowadzenie w życie postanowień porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszych regulacji służących podniesieniu jakości ustawodawstwa UE, także dzięki ocenom skutków regulacji. Uproszczenie ustawodawstwa UE oraz poprawa skuteczności i przejrzystości administracji publicznej znacznie zwiększy konkurencyjność gospodarczą dzięki wzmocnieniu zaufania do firm i poprawie standardów służb publicznych.

Rozwój wymiaru społecznego

21. Obecny priorytet przypisany działaniu mającemu stymulować wzrost i pobudzać konkurencyjność musi iść w parze ze skuteczną polityką społeczną. W szczególności chodzi tu o tworzenie miejsc pracy, co stanowi integralną część europejskiego modelu społeczno-gospodarczego. Zgodnie z Informacją Komisji konieczne jest wzmocnienie istniejących procesów koordynacji polityki państw członkowskich w dziedzinie ochrony socjalnej, co przyczyni się do koniecznej modernizacji systemu ochrony socjalnej. W związku

z tym Rada powinna zbadać Informację Komisji w sprawie otwartej koordynacji w dziedzinie ochrony socjalnej i sporządzić wnioski operacyjne, z poszanowaniem zasady pomocniczości oraz różnorodności systemów krajowych, na wiosenne posiedzenie Rady Europejskiej w 2004 r.

22. Państwa członkowskie przywiązują szczególną wagę do systemów emerytalnych, które zapewniają odpowiednie świadczenia, są stabilne pod względem finansowym i zdolne sprostać wyzwaniom modernizacji. Chociaż systemy te pozostają w kompetencjach państw członkowskich, ich działanie powinno jednak zostać wzmocnione dzięki wzmocnieniu otwartej koordynacji w tej dziedzinie. W związku z tym:
- Rada powinna rozważyć uszczegółowienie celów stosowanych przy otwartej koordynacji ochrony socjalnej – w ślad za przykładem płynącym z wniosków z posiedzenia Rady Europejskiej w Barcelonie, w których wzywa się do podniesienia o pięć lat, do roku 2010, przeciętnego wieku przechodzenia na emeryturę, w celu zapewnienia trwałości i prawidłowości funkcjonowania systemów emerytalnych w związku ze zmianami demograficznymi;
 - Rada powinna nadal ściśle nadzorować sytuację finansową systemów emerytalnych, między innymi w celu oceny, w jakim zakresie reformy przyczyniają się do poprawy długotrwałego ustabilizowania finansów publicznych;
 - Państwa członkowskie i partnerzy społeczni powinni rozważyć, w jaki sposób powiązać politykę zatrudnienia i system emerytalny w kontekście celów określonych przez Radę Europejską w Barcelonie.
23. Rada Europejska z zainteresowaniem czeka na sprawozdanie Europejskiej Grupy Zadaniowej ds. Zatrudnienia pod przewodnictwem Wima Koka, które ma być przedłożone Komisji, i popiera propozycję, aby podczas nadzwyczajnego szczytu społecznego, który odbędzie się w grudniu, doszło do wstępnej dyskusji na temat realizacji wniosków wynikających z tego raportu.

Wymiar ekologiczny

24. Dalsze działania na rzecz poprawy ochrony środowiska naturalnego i jego trwałości przyczynią się do pobudzenia wzrostu. Cele ekologiczne będą katalizatorem innowacji i modernizacji w podstawowych sektorach, takich jak energetyka i transport, oraz będą wspierać nowe inwestycje w zakresie czystych, bardziej energooszczędnych i wydajniejszych technologii. Zakończenie pod koniec 2003 r. działań Komisji na rzecz technologii w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego przyczyni się do promowania i rozpowszechniania tych technologii. Rada wzywa także do szybkiego

przyjęcia projektu dyrektywy w sprawie wykorzystania elastycznego mechanizmu Protokołu z Kioto we wspólnym planie wymiany emisji gazów cieplarnianych, który będzie wspierać rozpowszechnianie czystych technologii, gwarantując konkurencyjność przemysłu europejskiego.

III. WZMOCNIENIE WOLNOŚCI, BEZPIECZEŃSTWA I SPRAWIEDLIWOŚCI

Zarządzanie wspólnymi granicami Unii

25. Rada Europejska podkreśla, że wraz ze zbliżającym się rozszerzeniem poszerzą się granice Unii i przypomina, że we wspólnym interesie wszystkich państw członkowskich jest zapewnienie skutecznego zarządzania granicami, w szczególności ze względu na bezpieczeństwo obywateli.
26. Powołując się na wnioski ze spotkania w Salonikach, Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji dotyczący szybkiego zbadania przewidywanego przeznaczenia 140 mln euro, w latach 2004-2006, w celu zaspokojenia najpilniejszych potrzeb w tej dziedzinie, zwłaszcza w zakresie wspierania zarządzania granicami zewnętrznymi, wdrażania programu działań na rzecz powrotu do swego kraju [imigrantów] oraz rozwoju systemu informacji wizowej (VIS).
27. Rada Europejska podkreśla znaczenie pełnego wdrożenia planu zarządzania granicami zewnętrznymi oraz stworzenia ośrodka zarządzania granicami powietrznymi i dwóch ośrodków zarządzania granicami morskimi. Wszystkie ośrodki zarządzania granicami powinny ściśle współpracować pod kierownictwem Wspólnej Jednostki Zarządzania Granicami Zewnętrznymi.
28. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji przedstawienia propozycji stworzenia Agencji Zarządzania Granicami, w celu zwiększenia współpracy operacyjnej w zakresie zarządzania granicami zewnętrznymi w takim terminie, aby Rada mogła osiągnąć porozumienie polityczne na temat jej głównych elementów do końca bieżącego roku. Propozycja ta będzie się opierać na doświadczeniach Wspólnej Jednostki Zarządzania Granicami Zewnętrznymi.
29. Rada Europejska bierze pod uwagę badanie przeprowadzone przez Komisję dotyczące granic morskich i wzywa Radę ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych do sporządzenia w tej kwestii programu pracy, który zostanie przyjęty do końca roku.

Kontrolowanie ruchów migracyjnych

30. Rada Europejska potwierdza główny priorytet polityczny, jakim jest kwestia migracji, oraz swoje zobowiązanie do zrównoważone-

go podejścia do kwestii pilnej potrzeby powstrzymania nielegalnej migracji i zwalczania handlu ludźmi z jednej strony oraz przyjmowania i integrowania legalnych imigrantów z drugiej, zgodnie z zasadami i priorytetami określonymi podczas spotkań Rady Europejskiej w Salonikach, Sewilli, Laeken i Tampere.

31. Rada Europejska zobowiązuje się do wykorzystania wszystkich właściwych instrumentów w zakresie stosunków zewnętrznych UE, w ramach globalnego podejścia określonego w Salonikach, włącznie ze wzmocnionym partnerstwem z zainteresowanymi państwami trzecimi, przy kontynuacji strategii UE na rzecz zwalczania nielegalnej migracji. W tym kontekście Rada Europejska:
- zachęca Komisję, Radę i państwa członkowskie do poczynienia wszelkich wysiłków ułatwiających pomyślne zawarcie przez Wspólnotę umów o readmisji. Rada Europejska zachęca Radę i Komisję do przygotowania na początku przyszłego roku sprawozdania określającego w szczególności priorytety wspólnej polityki readmisji i środków podjętych w celu zapewnienia pomyślnego rozwoju tej polityki;
 - potwierdza, że wspólna polityka na rzecz migracji powrotnej jest podstawowym elementem skutecznej i wszechstronnej polityki imigracyjnej oraz zachęca Radę i Komisję do nadania najwyższego priorytetu wykonaniu planu działań przyjętemu w listopadzie 2002 r. W tym kontekście Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji przedstawienia propozycji, z uwzględnieniem [obowiązujących] ram finansowych, przyznania wsparcia finansowego na repatriację nielegalnych imigrantów oraz osób, których wnioski o azyl zostały odrzucone, do krajów pochodzenia i tranzytu, w pełnej zgodności z zasadami humanitarnego postępowania i poszanowaniu godności człowieka;
 - z zadowoleniem odnotowuje postęp prac w ramach Unii i w instytucjach międzynarodowych (Międzynarodowa Organizacja Lotnictwa Cywilnego – ICAO, G-8) nad wprowadzeniem identyfikatorów biometrycznych na wizach, zezwoleniach na pobyt i w paszportach; wzywa Radę ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych do wynegocjowania do końca 2003 r. porozumienia politycznego w odniesieniu do dwóch projektów Komisji dotyczących rozporządzeń Rady w sprawie identyfikatorów biometrycznych oraz podjęcia niezbędnych decyzji w sprawie rozwoju Systemu Informacji Wizowej (VIS) oraz Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) II, przy jednoczesnym pełnym przestrzeganiu przewidywanego harmonogramu wprowadzenia SIS II.
32. Ponadto, uznając właściwość każdego państwa członkowskiego do przyjmowania na jego terytorium pewnej liczby legalnych imigrantów, zgodnie z prawem [narodowym] i z uwzględnieniem swej

specyficznej sytuacji, włącznie z sytuacją na rynku pracy, Rada Europejska odnotowuje rozpoczęcie przez Komisję analizy związku między legalną a nielegalną imigracją oraz zachęca państwa członkowskie, państwa przystępujące i państwa kandydujące do pełnej współpracy z Komisją.

33. Rada Europejska wzywa Radę ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych do pilnego zakończenia prac nad projektami dyrektyw w sprawie wymogów i procedur azylowych, tak aby dotrzymać nieprzekraczalnego terminu wyznaczonego przez Radę Europejską w Sewilli i Salonikach na koniec 2003 r., w celu umożliwienia Unii reagowania w przypadku nadużyć i braku skuteczności procedur azylowych, przy pełnym przestrzeganiu Konwencji Genewskiej i jej tradycji humanitarnych.

Współpraca policyjna i sądowa

34. Rada Europejska wzywa do nieustannych starań na rzecz ściślejszej współpracy policyjnej, sądowej i celnej oraz wzmocnienia współpracy w zakresie stosowania prawa, w szczególności w odniesieniu do operacyjnego zwalczania poważnych przestępstw i walki z terroryzmem.
35. Rada Europejska potwierdza znaczenie zwalczania handlu narkotykami i wzywa do przyjęcia propozycji Komisji dotyczącej decyzji ramowej Rady w tej sprawie, w miarę możliwości do końca 2003 r.
36. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje zatwierdzenie rozporządzenia Rady w sprawie odpowiedzialności rodzicielskiej i spraw małżeńskich, co dzięki dopuszczeniu uznania i stosowania w całej Wspólnocie wyroków sądów krajowych w znacznym stopniu zwiększy dostęp obywateli do wymiaru sprawiedliwości w sprawach bezpośrednio dotyczących ich samych oraz ich codziennego życia. Wspomniane rozporządzenie stanowi ważny krok w tworzeniu spójnych ram legislacyjnych w zakresie aresztu i ochrony nieletnich.

IV. INNE KWESTIE

Rolnictwo portugalskie

37. W nawiązaniu do wniosków z posiedzenia Rady Europejskiej w Kopenhadze Rada Europejska, uwzględniając nowe perspektywy polityki rolnej przyjętej przez Radę ds. Rolnictwa w czerwcu 2003 r., odnotowuje sprawozdanie Komisji na temat sytuacji rolnictwa portugalskiego, w szczególności zalecenie, iż następna edycja programów rozwoju obszarów wiejskich powinna zapewnić kontynuację wsparcia na rzecz dostosowania strukturalnego rolnictwa portugalskiego. Komisję zachęca się do przedłożenia w odpowiednim czasie nowego sprawozdania w tej sprawie.

38. Tymczasem Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji w sprawie przedłużenia porozumienia dotyczącego problemów związanych z rozwojem produkcji mlecznej na Azorach i zachęca Radę do jak najszybszego zbadania tej kwestii.

Europejski Bank Centralny

39. Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła nominację Jeana-Claude'a Tricheta na prezesa Europejskiego Banku Centralnego.

V. STOSUNKI ZEWNĘTRZNE

WTO

40. Rada Europejska z żalem przyjmuje do wiadomości niepomyślny wynik konferencji ministerialnej WTO w Cancun i konsekwencje, jakie to powoduje dla Agendy Rozwojowej z Doha (DDA); niemniej kładzie nacisk na pozostające w mocy zobowiązanie UE do wielostronnego podejścia do polityki handlowej. Dlatego też UE powinna pozostać otwarta na szybkie wznowienie negocjacji DDA. Rada Europejska zachęca Komisję zarówno do rozważenia strategii UE, jak i do wykorzystania, wspólnie ze wszystkimi głównymi partnerami w WTO, możliwości przyszłego postępu w zakresie DDA, podkreślając, że wszelkie pomysły, ponowne podjęcie negocjacji będzie wymagało zaangażowania wszystkich uczestników. Rada Europejska zachęca Komisję do pełnego informowania Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych, zgodnie z istniejącymi potrzebami.

Rozszerzona Europa – Inicjatywa Nowego Sąsiedztwa

41. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje postęp w zakresie strategii Rozszerzonej Europy – Inicjatywy Nowego Sąsiedztwa, jaki osiągnęła Komisja. Nakłania ona Radę i Komisję do realizacji tej inicjatywy w celu zapewnienia wszechstronnego, zrównoważonego i adekwatnego podejścia, włącznie z zastosowaniem instrumentu finansowego odpowiadającego potrzebom wspierania transgranicznej i regionalnej/transnarodowej współpracy na granicach zewnętrznych rozszerzonej Unii.

Partnerstwo Euro-Śródziemnomorskie

42. Rada Europejska ponownie podkreśla zasadnicze znaczenie obszaru śródziemnomorskiego i swoją determinację do rozwoju Partnerstwa Euro-Śródziemnomorskiego. W związku z tym postuluje aktywne wsparcie rozwoju gospodarczego tego regionu poprzez konkretne inicjatywy, które mają zostać podjęte, oraz wsparcie dialogu politycznego i współpracy w dziedzinie kultury. Rada Europejska oczekuje pozytywnego wyniku przyszłej Konferencji Ministerialnej w sprawie Partnerstwa Euro-Śródziemnomorskiego, która odbędzie się w Neapolu.

Wymiar Północny

43. Rada Europejska zatwierdziła drugi plan działań 2004-2006 na rzecz tzw. Wymiaru Północnego w celu kontynuowania polityki Wymiaru Północnego po 2003 r. Podkreśla, że Wymiar Północny nabierze znaczenia w kontekście rozszerzenia UE i będzie miał znaczny udział w realizacji nowej polityki sąsiedztwa Unii w całym regionie.

Mołdowa

44. Unia Europejska potwierdza swoje wsparcie dla wysiłków Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, zmierzających do zawarcia wszechstronnych porozumień politycznych w kwestii Naddniestrza w Republice Mołdowy.
45. Unia Europejska z zadowoleniem przyjmuje postęp osiągnięty w tym roku i podkreśla potrzebę konstruktywnego podejścia w celu zakończenia tego procesu.
46. Unia Europejska nalega na Federację Rosyjską i Ukrainę do wypełnienia, wraz z Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, ich roli jako mediatorów. W kwestii zakończenia wycofywania sił rosyjskich Unia Europejska nalega na Federację Rosyjską do podjęcia wszystkich niezbędnych kroków w celu wypełnienia zobowiązania z Istambuł/Porto do końca roku.

Stosunki ze światem arabskim

47. Powołując się na wnioski z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach, uwypuklające potrzebę wspierania pełniejszego dialogu z krajami świata arabskiego, Rada Europejska zachęca Komisję i wysokiego przedstawiciela do kontynuowania pracy w zakresie przygotowywania szczegółowego planu działań, z pełnym uwzględnieniem istniejących polityk i programów, takich jak proces barceloński, ramy Rady Współpracy Krajów Zatoki Perskiej (*GCC Framework*) i inicjatywa Nowego Sąsiedztwa, oraz do przedłożenia sprawozdania przed Radą Europejską w grudniu 2003 r.

Środkowy Wschód

48. Unia Europejska w pełni angażuje się w osiągnięciu celu polegającego na istnieniu obok siebie i bez zagrożeń dwóch państw, Izraela i wiarygodnego i demokratycznego państwa palestyńskiego, w warunkach ogólnego pokoju na Środkowym Wschodzie, jak to nakreślono w tzw. mapie drogowej.
49. Rada Europejska jest głęboko zaniepokojona sytuacją w regionie i odnotowuje, że mimo wsparcia przez wspólnotę międzynarodową poszukiwania sprawiedliwego i trwałego rozwiązania, zainteresowane strony nie poczyniły wystarczających wysiłków, aby sko-

rzystać z możliwości zaprowadzenia pokoju, co określono w mapie drogowej, i do czego nawiązano w ostatniej deklaracji Kwartetu Bliskowschodniego na poziomie ministerialnym z 26 września br. Przeciwnie, wzrost przemocy powoduje dodatkowe cierpienie i utratę życia, zarówno dla narodu izraelskiego, jak i palestyńskiego, oraz stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa w regionie i poza nim.

50. Dlatego Rada Europejska wzywa obie strony Izrael i Autonomię Palestyńską – do wywiązania się z zobowiązań, jakie podjęły na szczycie w Akaba 4 czerwca 2003 r.
51. Rada Europejska ponagla wszystkie strony zaangażowane w regionie do niezwłocznej realizacji polityki prowadzącej do dialogu i rokowań. Stosunki UE z tymi, którzy podjęli działania przeciwne, pozostaną niewątpliwie pod wpływem takiego jej stanowiska.
52. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę społeczeństwa obywatelskiego obu stron i jest gotowa do dalszego popierania wysiłków zmierzających do budowania zbliżenia, zaufania i trwałego pokoju.
53. Rada Europejska zdecydowanie potępia intensyfikację ataków samobójczych i innych aktów przemocy, do których doszło w ciągu ostatnich tygodni, i wzywa wszystkie strony do powstrzymania wszelkich działań prowokacyjnych, które mogą prowadzić do eskalacji napięcia.
54. Rada Europejska zdecydowanie potępia haniebne ataki terrorystyczne, które 15 października pozbawiły życia trzech obywateli USA niedaleko punktu kontrolnego w Eretz w Strefie Gazy i składa wyrazy współczucia pograżonym w żałobie rodzinom. UE oczekuje, że sprawcy tego czynu zostaną postawieni przed sądem.
55. Ataki terrorystyczne przeciwko Izraelowi nie znajdują jakiegokolwiek usprawiedliwienia. Rada Europejska powtarza, że walka z terroryzmem we wszystkich postaciach pozostaje jednym z priorytetów Unii Europejskiej oraz całej wspólnoty międzynarodowej, a obowiązkiem wszystkich krajów, w szczególności położonych w regionie, jest czynna współpraca na rzecz walki z terroryzmem oraz powstrzymywanie się od wszelkich form pomocy, pośredniej lub bezpośredniej, organizacjom terrorystycznym.
56. Rada Europejska podkreśla raz jeszcze, że Autonomia Palestyńska musi zdecydowanie wykazać swoją determinację w walce z ekstremistyczną przemocą oraz nalega, aby Autonomia Palestyńska i jej przewodniczący podjęli niezwłoczne zdecydowane kroki zmierzające do objęcia wszystkich palestyńskich służb bezpieczeństwa wi-

doczną kontrolą należycie upoważnionych premiera i ministra spraw wewnętrznych, a także do konfrontacji z osobami lub grupami osób przeprowadzających lub planujących ataki terrorystyczne.

57. Rada Europejska uznaje prawo Izraela do ochrony jego obywateli przez atakami terrorystycznymi. Ponagła rząd izraelski, przy wypełnianiu tego prawa, do poczynienia jak największych wysiłków na rzecz uniknięcia ofiar cywilnych i niepodejmowania działań, które pogarszają sytuację humanitarną i gospodarczą narodu palestyńskiego. Wzywa również Izrael do powstrzymania się od jakichkolwiek środków karnych, które nie są zgodne z prawem międzynarodowym, włącznie z egzekucjami przeprowadzanymi bez wyroku sądowego.
58. Rada Europejska jest szczególnie zaniepokojona wyznaczeniem linii tak zwanego muru ochronnego na okupowanym Zachodnim Brzegu. Przewidywane odsunięcie tej granicy od „zielonej linii” mogłoby przesądzić o przyszłych rokowaniach i uczynić rozwiązanie „dwóch państw” fizycznie niemożliwym do zrealizowania. Przysporzyłoby to Palestyńczykom dalszych trudności humanitarnych i gospodarczych. Tysiące Palestyńczyków mieszkających po zachodniej stronie muru na Zachodnim Brzegu nie ma podstawowych świadczeń, a Palestyńczycy po wschodniej stronie tracą dostęp do ziemi i zasobów wodnych.
59. Rada Europejska wzywa Izrael do powrotu do polityki ugody oraz zlikwidowania osiedli zbudowanych po marcu 2001 r.
60. Rada Europejska ponownie podkreśla determinację Unii Europejskiej do przyczynienia się do realizacji tzw. mapy drogowej we wszystkich aspektach i kładzie nacisk na znaczenie i pilność ustanowienia wiarygodnego i skutecznego mechanizmu monitorowania przez stronę trzecią.

Irak

61. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje podjętą jednogłośnie rezolucję nr 1511 Rady Bezpieczeństwa ONZ.
62. Rada Europejska potwierdza determinację i zobowiązanie UE do odegrania znaczącej roli politycznej i gospodarczej w odbudowie Iraku, w ramach odpowiednich rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ. Osiągnięciu tego celu służyć będą następujące istotne elementy:
 - odpowiednie, bezpieczne otoczenie,
 - silna i decydująca rola ONZ,
 - realistyczny program przekazania odpowiedzialności politycznej narodowi irackiemu,

- ustanowienie przejrzystego wielostronnego funduszu pomocowego w celu ukierunkowania wsparcia wspólnoty międzynarodowej.
- 63. Rada Europejska potwierdza, że UE aktywnie przyczyni się do pozytywnego wyniku Konferencji Donatorów, która odbędzie się 24 października w Madrycie. Z tej okazji UE zadeklaruje z budżetu Wspólnoty wkład 200 milionów euro na lata 2003-2004.
- 64. Rada Europejska nalega na wszystkie kraje regionu, aby aktywnie przyczyniły się do osiągnięcia stabilności w Iraku i wspierały proces odbudowy politycznej i gospodarczej. Dostatni, stabilny i suwerenny Irak, którego integralność terytorialna zostałaby zachowana, będzie istotnym elementem stabilności w regionie i poza nim.
- 65. Rada Europejska zachęca wysokiego przedstawiciela i Komisję do przygotowania średnioterminowej strategii stosunków UE z Irakiem oraz sporządzenia sprawozdania z postępu prac w tej kwestii do marca 2004 r.

Iran

- 66. Rada Europejska dokonała przeglądu rozwoju stosunków z Iranem.
- 67. Rada Europejska ponownie podkreśla swoje poważne zaniepokojenie programem jądrowym Iranu i udziela pełnego poparcia rezolucji Rady Gubernatorów Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej z 12 września. Unia oczekuje, że Iran przystąpi do pełnej współpracy z MAEA w wykonaniu rezolucji. Rada Europejska ponawia swoje wezwania, aby Iran podpisał, ratyfikował oraz wykonał niezwłocznie i bezwarunkowo protokół dodatkowy MAEA w sprawie bezpieczeństwa i podjął niezwłoczne zgodne z nim działania. Rada Europejska wzywa również Iran do zawieszenia działań związanych ze wzbogacaniem uranu i jego ponownym przetwarzaniem. Rada Europejska odrzuca perspektywę rozprzestrzeniania broni jądrowej w regionie, który już teraz nie jest stabilny.
- 68. Unia Europejska nadal jest gotowa do wykorzystania nowych możliwości rozwoju szerszej współpracy z Iranem. Podkreśla znaczenie wzrostu zaufania międzynarodowego do pokojowego charakteru programu jądrowego Iranu oraz wiary w poprawę sytuacji w dziedzinie praw człowieka, walki z terroryzmem oraz pozycji Iranu w procesie pokojowym na Bliskim Wschodzie.

Pokojowa Nagroda Nobla

- 69. Rada Europejska, wyrażając swój podziw dla wszystkich, którzy walczą o prawa człowieka, gratuluje pani Szirin Ebadi otrzymania

Pokojowej Nagrody Nobla w uznaniu jej wkładu w demokrację i obronę praw człowieka w Iranie.

Kosowo

70. Rada Europejska potwierdza, że dialog między Belgradem a Priştiną w kwestiach praktycznych jest głównym punktem przełomowym strategii międzynarodowej Wspólnoty „standardy przed statusem”, opartej na rezolucji nr 1244 Rady Bezpieczeństwa ONZ. Stanowi on również istotny krok ku normalizacji sytuacji w Kosowie oraz w zbliżaniu się do standardów europejskich w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia. Dlatego Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła zainicjowanie tego dialogu w Wiedniu, 14 października, ale wyraża rozczarowanie faktem, że niektórzy najważniejsi rozmówcy zdecydowali się nie brać w nim udziału.
71. Rada Europejska podkreśla znaczenie powołania w listopadzie technicznych grup roboczych w sprawach energii, transportu i komunikacji, osób powracających i zaginionych. W tym celu nalega na obie strony, aby poczyniły niezbędne przygotowania oraz konstruktywnie i bezwarunkowo zaangażowały się w ten proces na podstawach wielonarodowych. Rada Europejska wspiera wysiłki, jakie czyni w tym kierunku Harri Holkeri, specjalny przedstawiciel sekretarza generalnego ONZ.

Boliwia

72. Rada Europejska jest głęboko zaniepokojona ostatnimi dramatycznymi wydarzeniami w Boliwii. Ubolewa nad gwałtownymi wydarzeniami, które doprowadziły do śmierci wielu osób i przesyła kondolencje rodzinom ofiar. Rada Europejska potwierdza swoje poparcie dla demokratycznie wybranego rządu Boliwii w jego wysiłkach zmierzających do znalezienia pokojowego i konstytucyjnego rozwiązania obecnego kryzysu.
73. Rada Europejska nalega na rząd Boliwii, aby w pełni respektował prawa człowieka.
74. Rada Europejska wzywa boliwijskie siły polityczne, społeczne i gospodarcze do powstrzymania przemocy i zaangażowania się w odpowiedzialny i konstruktywny dialog z rządem Boliwii. Dialog ten musi uznać parlament za prawomocną instytucję demokratyczną w budowaniu porozumienia.
75. Rada Europejska podkreśla znaczenie dla narodu boliwijskiego działań prowadzących do rozwiązania jego wielu problemów, w ramach demokracji i instytucji demokratycznych oraz pełnego poszanowania państwa prawa.

Gwatemala

76. Rada Europejska jest zaniepokojona kolejnymi zamieszkami i aktami przemocy, włącznie z ostatnimi wydarzeniami w samym trybunale konstytucyjnym, które naznaczyły przygotowania do zbliżających się wyborów powszechnych w Gwatemali.
77. Unia Europejska ma nadzieję, że procedury wyborcze będą wolne od wszelkich form nacisku i będą podlegać przejrzystym formom kontroli demokratycznej oraz że przy tej okazji nie dopuści się do aktów przemocy i zastraszania, których nie uniknięto w okresie przedwyborczym. UE z zadowoleniem przyjmuje wyniki wstępnych prac wykonanych przez europejskie wyborcze misje obserwacyjne oraz przyjęcie, jakie zapewniły im władze Gwatemali. UE będzie nadal obserwować rozwój sytuacji w Gwatemali.

Region Wielkich Jezior

78. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje postęp osiągnięty w Afryce Środkowej w zakresie budowania stabilizacji politycznej zainteresowanych państw; jest gotowa do udzielenia wsparcia odbudowie gospodarczej, instytucjonalnej i społecznej regionu Wielkich Jezior.

Rada Europejska złożyła Jego Świątobliwości papieżowi Janowi Pawłowi II gratulacje z okazji 25-lecia jego pontyfikatu.